

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik kétfelkeden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Kiadó: Szammer Imre könyvnyomdája.

A belgák.

(X) Egész Európa érdeklődéssel kísérté a nyáron azt az élet-halálharcot, a mely Belgrádban a katolicizmus és az atheizmus között folyt. A szocializmus szövetekezett szülőanyjával a liberalizmussal — mert hiszen annak az emlőin növekedett nagyra — s egyesült erővel, vad elkeseredéssel támadtak a katolicizmusra, hogy ezt megfojtva, ismét uralomra juttassák a Frére Orbán iskoláját, a mely egész életén keresztül fő czéljának ismerte, hogy a legdurvább erőszakkal semmisítsen meg mindent, a mi a katolicizmussal bármiféle vonatkozásban van.

Az elkeseredett küzdelem eredményeként a Van de Peereboom miniszterium bukását említhetjük, mert a liberálisok és szocialisták közös célja, az uralmon levő katolikus párt megbuktatása nem sikerült, valamint az sem, a mit az előbbi terv sikerülte után bizonyára szintén megkívántak volna, hogy az egész dinasztia, a mely katolikusnak vallja magát, az észre detronizáltassék és helyébe a köztársasági kormányforma lépjen.

A Van de Peereboom miniszteriumot a szintén katolikus de Smet de Naver kabinet váltotta fel Augusztus 16-án lépett a kormány élére, augusztus 31-én megkezdtek az új választási törvény tárgyalását s három hónapi elkeseredett küzdelem után, sokszor csüggedve, sokszor magukban a katolikus párt képviselőiben is

ellenfelekre találva, remény és kétség között, végre sikerült a törvényjavaslatot megszavaztatni. 7 szótöbbséggel — 7 szóval 63 ellen — a kormány javaslatát fogadták el.

Ezzel a választási rendszerrel akarunk tulajdonképen foglalkozni, hogy midőn a külföldnek ebben a tekintetben is óriási haladását látjuk, lássuk a magunk szegénységét és nyomorúságát.

Ha a mi választóink számát összehasonlitanánk a megválasztott képviselők számával, rögtön kitűnnék az óriási anomália, az igazságtalanság. Ha nálunk van 500,000 szavazó, ezek között 200—250 ezer választóra körülbelül bizonyonyosan elmondhatjuk, hogy keresztény jelöltre, hogy néppártira adná a szavazatát, tehát 200—225 néppárti képviselőnek kellene a törvényhozó terem padjain ülni, míg a jelen helyzetben alig tudunk 21 képviselőnek helyet szorítani. Tulajdoníthatjuk ezt részben a Bánffy-kormány atyai jöndulatának, de még akkor is, ha a választások teljesen szabadon folytak volna, 70—80 néppárti képviselőnél többre nem számíthatnánk. Pedig az észszerű igazság megkövetelné, hogy az elveket a választók száma szerint képviseljék. Roppant igazságtalanság a mi választási rendszerünké az is, hogy, ha pl. egy választókerületben 2500 választó szavaz, ezek közül 1300 a kormánypártira adja szavazatát, 1200 pedig függetlenségét óhajt, az 1300-nak van képviselője, az 1200-nak pedig nincs. Még nagyobb ab-

szurdum, ha egy-két szavazat dönti el az eredményt, így pl. Egerben Lukács Lászlót választották meg képviselőnek, pedig csak 3 szavazattal volt a hivatalos presszió folytán több szavazója, mint a függetlenségi Szederkényi Nándornak. Megtörtént már nálunk, hogy az ellenzék szavazóinak száma az egész országban jóval több volt a kormány pártjánál, mégis a kormány nagy többséggel rendelkezett. Tükre-e ilyenformán a képviselőház az ország közvéleménének?

Mindez az aránytalanság eltűnik a proporcionális, az arányos választási rendszerrel, a melyet most Svájc után Belgium is törvényileg elfogadott.

Az arányos választási rendszer szerint a választás kerületek szerint történik. Belgiumban 30 kerület választ 152 képviselőt, tehát minden kerület egyszerre több jelöltre szavaz. Hogy aztán melyik párt kap több képviselőt, melyik kevesebbet, attól függ, hogy a katolikus képviselőkre adtak-e több szavazatot, vagy a liberális, vagy pedig a szocialista párt képviselőire. Ha szavaz 18,000 katolikus, 12,000 liberális és 600 szocialista, a katolikusok kapnak a hat képviselőből hármat, a liberálisok kettőt, a szocialisták egyet.

Itt aztán természetesen ki van zárva az eshetőség, ami pl. a bádeni nagyhercegségben fordult elő, hol a protestánsok olyannyira cirkaboltok ki az egyes választó kerületeket, hogy a katolikusok alig egy két helyen juthatnak valahol je-

A FEJÉRMEGYEI NAPLO TARGZAJA.

A visszahódított kerület.

Írta: Kincs István.

Bodófalvi Bodó Áron, balpárti honatyának kerülete akkor veszett el, mikor két legderekabb kortese, Poór Marczai meg Poór András egy leánygyereken összeveszték. A leány Andrásé volt s a bökkenő ott leledzett, miért nem termelt fiúnak. Marczinak ugyanis fia lévén, just formált hozza, hogy unokabátyját megkacagja. Megis adta az árat, mert örök barag lett a vége, de még jobban megadta bodófalvi Bodó Áron, mert Poór András átment vagy harmadfélszáz cemberé a kormánypártra s ugy elbukatta Bodó urat, hogy három esztendeig nem hallották szavát az országházban.

Hanem hát a három esztendő lassan a vége felé küzedett s a kortesek megint kezdtek köszörülni rozsdás tringiaikat. Elöl fitogatták természetesen a hatvágást Poór András meg Marczai s mint afféle engesztelhetlen haragosok, magától értetődik mindegyik más-más táborban.

Bodófalvi Bodó Áron nagyon jól tudta, hogy ha ellenzéki ember létére zöldágra akar vergődni, hát azt a két embert török, szakad, de össze kell előbb békéltetnie. Csakhogy könnyű azt kimondani, de nehéz megselekedni. Kemény feje van a két atyáknak, olyan kemény, hogy legföllebb az ágyugolyóbis fogna rajta.

A szerencsétlen képviselőjelölt mindent megpróbált, a mi csak kitéltet tőle. Hanem hiábárcsak meg se próbálta volna. Kérdezte őket, ha vajjon van-e kifogásuk a programja ellen, mert hát ő a kedvükért nyomban megváltoztatja, hanem dehogyan volt kifogásuk, ők csak egymást nem szenvedhették. Mi több András nyultan megváltotta, a melyik pillanatban Marczai átszegődik a kormányhoz, abban a perczben ő visszahál a balpártihoz s testteli-ilekkel szolgálja bodófalvi Bodó Áron oldalán a hazát. Csakhogy ezzel a jelölt ur eben gubát cserélt volna mindössze. Mi haszna, ha egyiket megayeri s ugyanakkor a másikat maga ellen vadítja?

Próbálta őket meggyőzni a rokon kötelék szentsége fölől, hogy az Isten is arra teremtette őket, hogy szeressék egymást. Szemük elé állította, milyen csunya az, mikor a rokon a rokon ellen indít hajszát, hogy neveti őket a falu, mosolyog nekik a világ, szomorkodik a baba minden fiastól s a mi legkeservesebb, markába röhög a háspárt. Hanem hát hasztalan, veszett volt itt minden fáradság.

Bodófalvi Bodó Áron megpróbálta a dolgot másképp is. Ezer forintot kínált Poór Andrásnak, ha megter az ő pártjára, hanem az csak ráta a fejét. Az ezerből lett két, három, öt, hétézer, hanem Poór András hajthatatlan maradt. Azt felelte, hát százezer forintért megtenné-e? Nincsen az a Dárius kincse, a miért ő Marczai öcscsével megbékélne s cserbenhagyná a kormánypárt zászlaját. S azt a zászlót nyomban ki is tüzte a házára.

Bodófalvi Bodó Áron uramnak nem ma-

radt más hatra, mint elkeseredetten visszavonulnia. Előre látta, mi sors vár rá. Elverik rajta a parti másodszo is, csak egy rojog.

S ebbeli kétségbeesésében villant valami meg az agyában. Besietett a városba s ott egy banknál leszukolt ötezer forintot. Azok az ötezer forintok kamatostul a Poór gyerekeket illeték Somorján, haahogy megővekedve egymásba szeretnének s annak utána házassági frigyre kelének. Ellenkező es then kapja meg a pénzt a kormány, hogy minél több zsandárt végrehajtott tudjon lenni, adni a laza nagyobb öt-ösöségére s polgarainak nagyobb boldogulására.

A bankhivatalnokok rázták fejüket a különös letételemyre, hanem hát mit tegyenek? Elfogadták s nyomban értesítették a Somorján lakó két Poór-familiát az o nevezetes szerencsésük felől.

A Poórok pedig azt az értesítést elolvasták s hogy elolvasták ráztak a fejüket, mint a holdvilág az üstökét, mikor részeg ember nézi. Nem tudtak, hányadán vannak. Az az ötezer forint így az égből pottyánva hatalmas szeg t ütött a fejükbe. Nem mintha épen az a keres summa csavarta volna épen el a fejüket, dehogyan is, hiszen füttyűnek ők arra az ötezer forintra; van annyijuk, miből megélhetnek. Hanem hogy azt a pénzt épen az átkos kormány kapja, csak hogy a népet még jobban kiszípolyozhassa. No az már mégse járja. Gazember, ki ilyenbe belenyugszik.

De hát mit tegyenek?

— Hm, morogta Marczai, hitemre mondom, csak nem is könyitottam hozzá, mire lehetne jó a bátyám leánygyereke, ha ez az irás meg

löltükkel diadalra, mert mindenütt többségben vannak az ellentélek őket egy helyre szorítják, ott túlnyomó többségben vannak.

Mennyi igazságtalanságnak vágnak így utját, mennyire megőrizhetik így a választások tisztaságát. Kinek is volna ereje és kedve 10—20,000 embert megvesztegetni?

De hol vagyunk mi még mindentől!

Mi még várunk addig, míg egész rendszerünk elavult, ósdi lesz, elakad mint a rossz szekér míg a haladás fülünkbe kiáltja az újítás elodázhatatlan szükségességét. Mi csak azt fogadjuk el, a mi rossz, a jónál évtizedekig tartó gondolkodási időre van szükségünk.

Mezőgazdaságunk hanyatlása és a gazdasági körök vagy szövetkezetek.

Írta: Vörger Tamás.

(Folytatás.)

V.

Előző közleményeimből, a mennyire terem és a viszonyok ismerete engedte, törekedtem arra, hogy mezőgazdasági hanyatlásunk okait nagyjában ismeressem s azok mibenlétét fülöleg fejtegessem. A röviden előadottakból is kiténik, hogy a magyar mezőgazda napról-napra szegényedik s ma holnap, ha nem lépünk segítségre, teljesen tönkre jut. S ennek főként gazdasági viszonyaink az említettek kivül, nagy elszigeteltsége, közönye az oka. A nemzetközileg szövetkezett ingó nagytöke sokkal hatalmasabb, sem hogy az elszigetelten álló mezőgazda, vagy azok kisebb-nagyobb csoportjai ellentánni tudnának. Még a látszólag jobb anyagi helyzetnek örvendő gazda is csak nagy nélkülözések és nagy erőfeszítések árán képes magát fenntartani; de nagy kérdés, hogy utóbb örvendhetnek-e majd ily aránylag szerénység helyzetek?

Hogy a teljes gazdasági tönköt elkerülhessük, életön szükséges a minél tömörebb egyesülés a gazdasági téren; mert míg elszigeteltségben a birtokost mindenki nyomja, nem ritkán zsarolja, addig tömör egyesülésben erősödve a legnagyobb nyomásnak is ellentánni képes.

Itt az ideje már, hogy kézzel-közben minél

nem magyarázza. No nézd! Hát hogy a felesége legyen az én fiának. Azt a dárúdóját az emberfia boldog eszének! Ki még akkor sem akarja föfogni a dolgot, mikor pedig az Uristen már szinte kihüvelykezze nyomja a markába. S én még kinevettem, én még kacagtam jövődombeli menyem születésének! Ejjnye, ejnye... No mondom, be boldog is néha az ember.

Póór András meg szakasztott ilyen gondolatokon jártatta az esztét. Abba már régen belenyugodott, hogy neki leánygyereke született. Mert hiszen ha leánygyereke is, hát hadd legyen, azért csak épen úgy szereti, mintha fiú volna. Papot persze nem fírhathat belőle, csak-hogy köll-e minden gyerekből papnak lennie? Dehogy is! Lesz az ő gyerekeiből olyan hadjon, hogy veszekedik utána az egész falu legénye, meg mértföldről az egész környék. Ő pedig a bajszába nevet majd s pipaszóval válogatja: Uristen, melyik is vállának be vejenek?

S ha a Póór-gyerek vállának be? Hm. Pedig ha az be nem vállának, akkor hát fucsos az ötezer forintnak.

Pedig fucsos is lesz. Olyan engesztelhetetlen gyűlölet áll közöttük, melyet meg nem emészthet hús esztendőnek roszdája. Többet gondolt; hiszen a harag épen a fíhöz hasonlít. Legjobb azt két-háromesztendő korában ostromnyélnek levágni, mert ha jobban megnövekedik s mindinkább belecsontosodik a kérge, akkor hát bicska legyen, melyik véteni tud neki. Fej-szén alul alig hajlik.

Csak-hogy segíteni meg mégse lehet a dologon. Dehogy békülnek ők meg az életben többet. Ő hiszen nem teszi be lábát a Marczy portájára, annál sokkal rátartósabb; hogy meg

szorosabban tömörüljenek s megalkossák a magyar gazdák szövetkezéseit azon hatalmas nagy körök, melyek pártállás, vallás- és osztálykülönbség nélkül egyesít minden hecsületes törekvést hanyatló közgazdaságunk emelése érdekében. Ha a külföldön széttekintünk, arról győződhetünk meg, hogy ott hol művelt gazdák laknak. Németország, Ausztria, Egyesült-Állomok, Franciaországban stb. a mezőgazdák minden mel-lékérdéktől menten hatalmas arányokban szervezkednek s ezen szervezkedések gyökereit a vidéki gazdasági körök és szövetkezetek képezik.

Hogy a gyors és egyéni érdekektől mentes szövetkezés mily nagy mérvben válik hasznára nemcsak a mezőgazdák, hanem magának a nagyközönségnek is, bizonyítja hazánkban Nyitra-, Sáros-, Heves-, Somogy- és Dél-Magyarország példája is, mely megyék és vidék gazdasági egyletei a területeiken levő gazdák felrúzták lethargikus közönyükből s megalakították az oly üdvös és hasznosnak bizonyult hitel-, fogyasztási vagy értékesítő szövetkezeteket, melyek rövid fennállásuk alatt valódi áldásává lettek azon vidékeknek.

Nem hagyhatom szó nélkül azon sajnos tény, hogy helyben székelő megyei gazdasági egyleteink e tekintetben és irányban alig valamit, jobban mondva: semmit sem tettünk s a viszonyokból itélve, a közel jövőben sem szándékozunk tenni. Reméljük azonban, hogy okulva a követésre méltó példák, rajta lesz, hogy az előhaladó tarsegyetek áldásos ténykedésén felbuzdulva, mielőbb a kezdők sorában láttatja magát.

Miként már föntebb említém, az egyedüli orvos-ért abban látom, ha mezőgazdáink minél szorosabban tömörüljenek s megvétként megte-mentik a gazdasági szövetkezeteket, melyeknek láncszemeit az egyes vidékek viszonyainak és szükségleteinek megfelelő hitel-, fogyasztási- és értékesítő-szövetkezetek, vagy mindezeket magukban foglaló gazdasági körök képezik. Fölösle-gesnek tartom e helyütt a szövetkezetek hasznosságát és hivatottságát, vagy azok áldásos ténykedését bővebben és hosszabbban ismer-tetni, esetleg bizonyítani, mert e tekintetben elég csak rámutatni a külföldön létező hason czélú egyesületek és szövetkezetek működési eredményeire.

Különösen szembeötöl ezen gazdasági szövetke-zés áldásos működése Németországban, hol az egyes szövetkezetek óriási eredménye-ket és sikereket értek el úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben.

Tagadhatatlan, hogy a külföldi példák

Marczy sem jön át ő hozzá, arról is hegedült már szent Dávid. Bolond is volna, hiszen őt dobták ki az András portájáról, csak nem fog szégyenszemre rálépni megint?

S a mint Póór András magában ilyenén-képen évődik, hát azt látja, hogy Póór Marczy háza tetején megmozdul a zászló. Megmozdul, a rudja forogni kezd, a teste egyre rövidül, míg végtére eltűnik a padláslyukon egészen.

András föl nem tudta fogni, mi lelhet-e azt az embert s a másik percben ijedtében majdnem hanyat vágja magát: azt látja, hogy Póór Marczy kidugja a kormány zászlaját.

Ez kellett csak neki épen. Pillanat alatt megfélekedett minden jószándékáról s iziben kiadta a parancsot, hogy fusson, kinek ép keze és lába legyen s tűzzék ki egyszerre bodófalvi Bodó Aron lobogóját tulajdon házára. Azalatt pedig nyakába akasztotta a falut, hogy hiveit nyomban átkapacitálja a balpártra.

Hanem ki írja le meglepetését, mikor a hosszú munkától elfáradva hazafelé baktat, hogy hát megint Bodó uram lobogóját látja lengeni Marczy háza tetején. Marczy meg a kapuban áll, s a mi három esztendő óta meg nem esett vele, jóképpel szólítja meg ilyenénképpen:

— No bátyám, együtt szavazunk az egy-szer?

András már mérgesen akart neki vissza-vágni, hogy hát szavazzon le vele az isten-nyila s az is a háta teljes közepére, mikor öcsöse hírtelen szavába kapott. Azt tudakolta tőle:

— Hát az én kedves kis menyem mit csinál? Nő már erősen? Hitemre mondom, egy-szer már látni szeretném.

Póór András dihe olyan hirtelen lecsil-

okulva, arra hivatott vezérferfiak üzletlen kez-deményezésére hazánkban is megindult az ily irányba mozgalom s habár az csak bölcsőkorát éli is, mégis meglepő eredményeket ért el és ez idő óta feltűnően szaporodnak a különféle szövetkezetek és körök száma. Legújnosabb azonban, hogy nincsenek egységes szervezett s ennek megfelelően központosított vezetés alatt, mi onkál fogva szétforgácsolódván az erők, nagyot, minden téren kielégítőt nem eredmé-nyezhetnek.

De lássuk egyébként, hogy mire volná-nak hivatottak ezen szövetkezetek!

A gazdasági hitelszövetkezetnek célja:

a) alacsony heti betétekkel gazdánépünket minél nagyobb és ezeltudatosabb takarékoságra szoktatni és nevelni;

b) a betétek-, vagy vagyonnak megfelelő olcsó kamatu hitelösszegek nyújtásával nyomasztó anyagi helyzetükben segítségükre lenni; esetleg a gazdaságba szükséges befektetésekhez segíteni őket;

c) megerősödés esetén a hitelszövetkezet támogatásával a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek létesítése.

Hitelszövetkezet megyénkben, kölcsönös-népsegélyző egyesület alatt már elég szép szá-mal van s működésükkel részben meg is lehetünk elégedve, Habár az nem oly irányu, mint a milyen gazdasági viszonyaink és mezőgaz-daságunk érdekében szükséges volna.

A már fennálló hitelszövetkezetek vagy egyesületek azonban ily irányu megváltozta-tása, miután nem lényegbe vágó, nagyon kevés gondnal és semminemű kockázattal nem járna. Ott hol ily kölcsönegyletek még nem léteznek, legelőszörűbb, kis részjegyek befizetésével, illetőleg kibocsájtásával, a gazdasági hitelszövetkezetek alakítása. Az alakítás megindításá-ról és mikéntjéről még bővebben lesz alkalmam szólni.

A mint a hitelszövetkezet megkezdette működését, nyomban fogjunk hozzá az értékesítő és fogyasztási szövetkezetek fokozatos és rész-beni megalakításához. Mielőtt ennek okát meg-adnám, legyen megengedve mindkét szövetke-zetnek célját körvonalozni.

Az értékesítő szövetkezetnek célja: a gabona eladás és élelmi cikkek közvetítése, nyers és feldolgozott gyümölcsök értékesítése, szőlő és bor értékesítése, tenyészállatok vételének, vagy eladásának közvetítése; szóval: kezére járni a mezőgazdának oly irányban, hogy az a gazdaságban termelt vagy tenyészített összes dolgokat, cikkeket közös és nagyban eladás

lapodott arra a szóra, mint a forró fazék. mikor a fűdőt leemelik róla. Nem adta sokért, hogy öcsöse az ő leánya után tudakozdék: szinte könnyezni kezdett bele. Nem tehetett más-kép, karjába kapaszkodott s azt mondta:

— Gyere hát, nézd meg.

Bevezette öcsését, hadd nézze meg, milyen derék gyereke van ő neki is. Marczy pedig me-nézte, csettentett neki a nyelvvel, baraczkot nyomott a feje búbjára s megcsipette két pirospozsgás orcáját. Mikor meg már eleget legel-tette rajta két szemét, lelkesülten kiáltott föl:

— Istennecske kár, valóságos halálos vé-tek volna azt a pénzt az átkos kormányának adni. A gyerekek megőnének; rokonok vagyunk az igaz, de hát a római pápa majd csak félre-billent az akadályt, rajtam ne muljék. Miattam akár holnap is megtarthatjuk a kézfogót.

— Nő Marczy — kiáltott föl András, öcsöse nyakába borulva, erre hát mindjárt ígyünk egyet.

És ittak. Széjjel se mentek másnap regge-lig. Másnap azután tömör sorokban választék föl a maguk négy száz és egy-néhány választó-jukat a szavazásra, kik is hogy voksukkal rá-feküdtek bodófalvi Bodó Aron serpenyőjére, hat a tulso méltányér egyszerre akkorát billent, hogy a tisztelt kormánypárti urak izi-ben mind kifordultak belőle. A jelölt rá sem ért csomagolni, a kontókat kifizetni, csak a fületővét vakarta meg s azzal illa betek, nádak, erek, — ellilant.

Igy hódította vissza nemzeti bodófalvi Bodó Aron uram, balpárti honatyja a maga már örökre veszendőnek hitt kerületét.

folytán jobban értékesíthesse. És viszont, hogy a gazdaságba szükséges dolgokat, eszközöket, vagy felszereléseket és az életre, ruházatra stb-ire szükségessé dolgokat, eszközöket vagy felszereléseket nagyobb mennyiségben való beszerzés folytán olcsóbban, jó állapotban és megbízható forrásokból megszerezhesse, arra pedig hivatott a *fogyasztási szövetséget*.

Ha ezek után még tekintetbe vesszük, hogy népünket, az anyagi eszközök megszerzése, vagy megadása mellett, azok célszerű felhasználására is meg kell tanítanunk, kioktatnunk úgy magától értetődik, hogy azt szellemileg is művelnünk, segítenünk és felvilágosiannunk elkerülhetetlenül szükséges s e célra legalkalmasabbak az úgynevezett *olvasó körök*. Ezek utján gondoskodhatunk a kellő szellemi táplálékokról is, melynek legalkalmasabb eszközei és tényezői a különféle és népünk szellemi fejlődésének megfelelő hírlapok, könyvek, felolvasások, tanfolyamok és minta, vagy gyakorlati előadások. Mind ez tényleg leginkább megadható a vidékenként szervezendő a „*Gazdasági, vagy Gazda-körök*” által, illetve azokba illeszthető.

(Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

— **A városi iskolaszék** ma délután 3 órakor tartotta alakuló gyűlését a polgármester elnöke mellett. Elnökké egyhangulag *Alaghy Dezst* választották, kit a polgármester a város és az iskolaszék nevében meleg szavakkal üdvözölt eme tisztségében, melyet oly fáradhatatlan buzgalommal tölt be 18 estendő óta. Még dr. *Saára Gyula* emlékezett meg az újonnan megválasztott elnök kiváló érdemeiről, azután megválasztották a jegyzőket és az iskola gondnokokat. Jegyzők lettek: *Szűrök József* és *Wagner Antal*; gondnokok a belv. elemi leányiskolában és a polg. leányiskolában *Tóth István*, a belv. fiúiskolában *Dieballa György*, a palotaváros I. ker. iskolában dr. *Fanta Adolf*, a II. kerületiben *Nagy Ignác*, a tövárosiban *Rauscher Béla*, az olaj-utcaiban *Almásy János*, a felsővárosi iskolákban pedig *Kovács István*. Végül mindnyájan letették a hivatalos esküt.

— **Adományozás.** *Szaborics Jenő* székesegyházi apátkanonok a székesfehérvári *Oltár-egyesület* céljaira a december 5-én tartott választmányi gyűlésen 50 frtot ajánlkozott.

— **Tisztelgés.** A *bicskei gazdasági takarékpénztár igazgatósága* és felügyelő bizottsága f. hó 3-án *Göllner Károly* alelnök vezérigazgató vezetése alatt tisztelgett *Gózonny Gyula számbéka* apátplebánosnál azon alkalomból, hogy a király neki a kávai apátságot adományozta. Az új apát megatva mondott köszönetet a szép figyelemért, majd fényesen megvendégelte a küldöttséget.

— **A központi kath. egylet házra Posits Mihály perkáti plebános egy részjegy után 100 frtot küldött dr. Klautz György püspöki titkárhoz, a bizottság pénztárnokához.**

— **Az új szinigazgató.** A színház bérletére hirdetett pályázat f. hó 5-én lejárván, a szinügyi biz. tegnap este öt órakor tartott ülésében döntött a beérkezett ajánlatok fölött. A polgármester mint a bizottság elnöke mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy ezáltal nagyon bajos megbecsülni a pályázó direktorok társulatainak művészi értékét, annál is inkább, mert a jövő szinidény kezdetéig jórészt njonnan szervezkednek. A mi a személyi garanciákat illeti, *Deákot* már ismeri a fejtávári közönség, ez a körülmény azonban nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy nálánál erősebb direktorok is vannak a négy folyó és

három bércz, illetve a pályázók között. *Kunhegyi* ezidőszert az „északkeleti szinikerület” igazgatója s a zemlémi lapok nagy elismeréssel szólnak sátoralrajuhelyi működéséről. *Halmi* kérvénye pedig azért érdemel különös figyelmet, mert nem ígér sokat s így remélhető, hogy nem ad keveset, továbbá ígéri, hogy mindenben aláveti magát a bizottság rendelkezéseinek. Mind-ezeket tekintetbe véve, a bizottsági tagok többsége *Halmi* mellett foglalt állást. Halminak most nincs zenekara, azért minden nehézség nélkül tudja a székesfejtávári *honvédszenekart* foglalkoztatni, a mi egyébként felette kívánatos a városi közönség érdekében. Ezt különben az új szerződés egyik főtételétől kötötte ki a bizottság s erről a Nagy-Kanizsán időző Halmit táviratilag értesítette.

— **Pozsony—Szejférvár.** A *pozsonyi* hírlapírók egyesülete mozgalmat indított, hogy Petőfinek Pozsonyban szobrot emeljenek. Az előkészítő értekezlet december 12-én lesz a pozsonyi városháza nagytermében. *Fadrusz János* a zseniális szobrász vállalkozott a szobormű megalkotására s kijelentette, hogy teljesen önzetlenül segíti elő a szép terv megvalósítását. Petőfi hosszabb ideig lakott Pozsonyban, az országgyűlési ifjúság körében ott lelkesedett a nemzeti élet akkori hatalmas föllendülésén, dtt írta több örökéletű versét s így Pozsony városra és szobor felállításával a költő iránt érzett halálját fejezve ki, azt is beiparkodik bizonyítani, hogy habár lakosságának zöme ma is németajku, képes felbuzdulni a nemzeti eszméért és lelkesedni a nemzeti dalnokáért. Mennyivel hátrább állunk mi Pozsonynál hazafiság és kegyelet dolgában, mutatja az a sivár közöny, melylyel annak idején lapunknak egy Petőfi-emléktáblára vonatkozó eszméjét fogadták. Holott a költő életének legküzdelmesebb napjait a város falai között töltötte, éhezve, fázva, ismeretlenül. De hát a mi szívünket nem tudja fölmelegíteni az a gondolat, hogy midőn fölérünkkel a Halhatatlan emlékezetének áldozatuk egyszersmind a magunk nevének szerzünk méltó becsületet. Hiába tósztozunk a társaskörök fölhatató és egyéb ünnepélyein és hiába huz rá tust a czigány, az ige minálunk testté nem válik és csak maradunk ott, a hol vagyunk a mádi hitsorsossal egyetemben.

— **A nemzeti irány a középiskolákban.** Tudvalevő dolog, hogy a középiskolák új tanterve a nemzeti irányt istápolja és ezért a világtörténelem tanításának középpontjává is a magyar történelmet teszi. Kevesen tudják olvasóink közül, hogy első eszmének szószólója, Magyarország ez idei hercegprímása *Vasváry Kólos*, aki mint esztergomi gimnásiumi tanár, már 1865-ben, amikor a magyar nemzeti szellem hangoztatását nem igen nézték jó szemmel, az akkori Tanodai Lapokban tört lándzását ez eszme mellett.

— **Kinos ügy.** A budai-uti tüzeset alkalomával az egyik károsnak, *Hammer János*nak portájáról egy lakatos munkához használni szokott vasszorító, úgynevezett „satu” tűnt el, melyet később olyan körülmények közt találtak meg, hogy kétségtelennek látszott, miszerint az egyik tüzoltó, *Tubánszky Antal* csöveztét keze járt a dologban. A testület tekintélyét kompromitáló eset híre csakhamar a parancsnoksághoz is eljutott, minek a gyanúsított tüzoltó neszét bevén, egyenruháját és egyéb felszereléseit egy levél kíséretében beküldötte a parancsnoksághoz. A levélben kijelentette, hogy a fatális esetből levonva a levonandókat, ezennel lemond az egyetlen 15 éven keresztül becsülettel betöltött állásáról. A mi a vádat illeti, ő maga sem tudja, hogy történt a dolog, mert az igazat megvallva, kissé italoos volt, sőt az sem lehetetlen, hogy valamelyik ellensége tette bosszúból az ő megrontására. A feletle kinos ügyet a ma estére kitűzött parancsnoksági ülésben fogják tárgyalni.

— **Rigó Bernát kalandja.** A nevezetes czigányt, kinek viszontagságait mult számunkban méltattuk, a főkapitány tegnap a belügyminiszter távirati rendelkezése szabadon bocsátotta mivel az európai szárazföldre való megérkezésétől számított hét nap már letelt. Rigó Bernát nyomban hazatázott Pákozdra a szüleihez.

— **Lövinger, a hérosz.** Mult számunkban megemlékezünk ama botrányról, melyet ez a derék férfiú idézett elő a Marton-féle színházi sörscarnokban. Most ismét hasonló eset hírt vesszük. A minap éjjel *Pete János*, a népegylező egylet pénztárnoka egy barátja kíséretében csöndesen ballagott hazatelé a Nádor-utczán, midőn a Pongrácz-kávéház előtt szembe-találkoztak *Lövinger Gyulával*, ki meglehetősen harsány hangon énekelte valami közkedvelt operett áriát. Pete, a nélkül, hogy belékötni akart volna, csöndesen rászólt, hogy:

— Ácsi!

Az érzékeny lelkületű írónak egyéb sem kellett. Minden szó nélkül neki ment a fiatal embernek s mielőtt az a védekezésre gondolhatt volna, oly erővel ütötte arcuzal, hogy a földre bukott s fejét erősen beütötte. Azután tovább ment, mint a ki jól végezte a dolgát. Pete később fölszedelőzködve lakására vánszorgott, másnap pedig orvosi bizonyítványt állíttatott ki a kapott sérülésről, mely szerint Lövinger ellen ma *sulyos testi sértés* miatt emelt panaszt a kir. járásbírságnál.

— **Amazonok.** *Farkas Józsefné* és *Bieri Karolin* nékeli lakosok közös konyhán sütitők-főztek már régebb idő óta és példásan megfértek egymással, mikor nem veszekedtek. A közös ügyből kifolyólag kegyetlenül összeitkőztek a minap, holmi konyhakérdésen s a vita hevében *Farkasné* egy kést kapott belő s azzal a másik asszonyt sulyosan megsebesítette. A heves természetű *Farkasnéval* a bíróság fog leszámolni.

— **Vásári csendélet.** A mult pénteken tartott *duna-adornyi* országos vásárra *Franca Lajos* budapesti kocséber is lerándult a portékájával. A mélyen leszállított árak daczára, *Bette gyöngye* vételkedvet tanúsított a vásári palánkum s *Frangel*, estebe hajolván az ideiglenes összecsomagolni készült, midőn egy *szomszéd* szubanc villámsebeselemarkolta a csibődő fügehalmzba s néhány koszorú tökéletesen tutasnák eredt. A káros sem volt rest, sem is törődve az őrizet nélkül maradt portékájára a tolvaj után vette magát s a csibődő szűcsébe, midőn elébe ugrott *Rabóczi János* duna-adornyi legény, hihetőleg a tolvaj silóbor cinkostársa és egy késsel öt hatalmas szarvaszintett a szerecsentlen gyümölcsárason, a kárortól borítva rogyott össze. A támadó ezután menekülni akart, de az összecsomódott vásárosok elfogták és átadták a helyszínen csakhamar megjelent csendőröknek.

— **Közönetnyilvánítás.** Miodazon jó barátok, jó ismerősök, a hihetetlen, szeretett jó fiunk, *Ernö temetének* megjelentek, ravatalára koszorú helyeztek, a legszomorubb utjára fogataikat rendelkezésünkre bocsátották, továbbá részvétnyilvánításukkal méhretetlen tájaldmunkat enyhíteni igyekeztek, de különösen az állami főreáliskola tanári kara és tanuló ifjúsága, kik a gyászszertartáson testületi megjelensük által fejezték ki vizagztalásunkra jóleső részvétüket, fogadják legmélyebb köszönetünket. — *Székesfejtávár*, 1899. december hó 5-én. — *Mrás Venczel* és családja.

— **A tűz után.** A budai-uti égést követő reggelen két régi haragos, *Óri József* sörház malmi kocsis és *Nemeth Ferencz* kömives kegyetlenül összeszóllakozott a tűz színhelyének szomszédaságában levő *Schönheim-féle* vendég-lőben. Később az utczán folytatták a csibődást, majd összekapva, hatalmasan kezdtek agyabugyálni egymást, míg végre az ott foglatatoskodó tüzoltók szétválasztották őket. Az adáz levonték legközelebb a rendőrség elé kerülnek.

Revolveres vendég. *Gutyina* István, tárnoki lakos a napokban betért egy ital pálinkára a község határában levő „Libadögölő” csárdába. A tüzital nagyon izlett a tárnoki atyafinak s mikor a csárdásgazda már negyedszer buktatta meg a karcsunyaku üveget, végkép kitört belőle a szilajság. Töltött forgópisztolyt vett elő a bekecse zsebéből s azzal kitámolygott a csárda ajtajába, honnan egymásután négy lövést eresztett ki vaktában a már besötétedett országra, közben pedig nagyokat rikkantott. A csárdásgazda, *Kántor* György, megjéjdt, hogy a neki vadult ember még kárt tesz a netán arra haladókban s rászólt, hogy tegye le a revolvert. *Gutyina* azonban nemhogy hallgatott volna a csillapító szóra, mérgesen megfordult s a csárdás felé lött, kinek közvetlen füle melett süített el a golyó. Most már ez sem vette tréfára a dolgot, hanem rávetette magát a dühöngőre s rövid küzdelem után lefegyverezte, másnap pedig följelentette a *vadli* járásbírósnál.

Falb legujabb jóslatai. Egy leveli béka mindenestre előreléte magát, ha időjósló mesteriségével annyit kudarcot vallana, mint *Falb* Rudolf, ki minden felében szétröpíti apró könyvecskéit, melyekben előre megmondja, hogy a következő hat hónapban milyen idő lesz és mikor lesznek „kritikus” napok. Az 1900 ik év első felére enyhe telek és hűvös tavasz ígér azoknak, kik könyvét megveszik. Januárról azt mondja, hogy rendes és kedvező lesz; február száraz lesz; márczius első- és második kritikus napot hoz, a hónap vége fele sok zivatart fogunk kiállani; áprilisban szeszélyes időjárás és a hónap második felében több hó lesz, mind a két előző hónapban együtt veve, sőt májusban is erősen fog esni a hó. Juniusra *Falb* sok esőt és a hónap végére hideget ígér. Kritikus napokként a következők szerepelnek a jóslatban: Elsőrendűek: márczius 1. szeptember 9. márczius 30. október 8. január 31. augusztus 19. november 7. április 29. január 1. június 12. — Másodrendűek: december 6. május 28. márczius 16. augusztus 29. szeptember 23. december 22. február 14. április 15. július 13. — Harmadrendűek: június 27. július 26. október 23. május 14. január 15. november 22.

Ki keres többet? Mihály gazda négy loval hordta a vizet valami építkezéshez. Napjában sokszor megfordul a falu kútjánál, honnan G. borságykereskedő mindenesé szántit vizet, de csak egy gőzös gében. Találkoznak többször a kútnál, már t. a. Mihály gazda és Andris a mindenes.

— Osztan csak egy lovatok van szögám? szólt meg egyszer Mihály gazda.

— Csak én, csak egy — felelt helykén a legény, — még is többet keres ez az egy ló egy nap alatt, mint a kend lóva egy hét alatt.

Nem lehet a szögám — vélt Mihály gazda.

Hu! oka van annak — tüzit tovább Andris. A kend négy lóva malterhoz hordja a vizet, az én gazdám egy lóva pedig — norhoz.

A vadfeleseg bosszúja. *Kovács* István *sárbogárdi* legényt a ki a székesfejérvári 69. gyalogezrednél a múlt november szolgált, még a múlt év szeptember havában szabadságot kaptak. A legény hozatéri, hol régi kedveseivel, *Budó* Katalinnal időközben közös háztartásra lépett s egyuttal, hogy a további katonai szolgálatra alkalmatlanná váljék, balkeze fejét vitriollal leöntötte, a melytől örökre nyomorekká lett. A napokban némi ezivódás keletkezett a jeles pár között, a minek az lett a vége, hogy *Kovács* elkergette a háztól a leányt, ki aztán, hogy bosszút álljon a hűtlenen, egyenesen a csendőrhöz sietett és leleplezte *Kovács* István nyomorult tettét. A néhai katonát nyomban letartóztatták és átadták a *sárbogárdi* járásbírósnak.

Állatbetegségek a megyében. *Léplene*: székesfejérvári j. Velenceze 1 u., *vadli* j. Érttyek 1 u. *Takonykor* és *Börféreg*: *sárbogárdi* j. *Herczegfalva* 1 u. *Sertésorbánc*: *vadli* j. *Acsa* 4 u. *Sertésvész*: *adonyi* j. *K. Perkáta* 1 u., *N. Perkáta*

14 u., *moóri* j. *Bodajk* 15 u., *sárbogárdi* j. *Alsó-Alap* 40 u., *Czece* 6 u., *Herczegfalva* 1 m., *Igar* 47 u., *N.-Lók* 1 p., *Sárosd* 12 u., *székesfejérvári* j. *N.-Láng* 6 u., *Velenceze* 1 u., *Zámoly* 1 u.

Színház.

Decz. 5.

Szulamit. Hatodszor fogadott nagy esküvással örök hűséget Absolon Szulamitnak, szintannyiszor lett hű telen és tért vissza hozzá újra s a fejérvári publikum immár ugylátszik, jóllakott e melodikus keleti cseregével. Hja, *Fejérvár* nem *Budapest* és *Szalkainé* nem... Azonban nagyjuk a meditációt. Hiszen már mindenki megtánulta a „Szulamit” összes ének-számait s szelvében dudolják az utcán, a kávéházakban és odahaza. Most már csak azok hallgatják meg a színházban, akik még nem látták és a kik nem győznek betelni véle, ilyenek pedig kevesen vannak a színházi publikum kisdet táborában.

Decz. 6.

Az arany kakas ment harmadszor közepes számú közönség előtt, elég jó előadásban. Ez alkalommal mutatkozott be a társulat új naivája, *Pálfi* Mariska, *Klárka* szerepében. A közönség udvarias tapsal fogadta a rokonszenves megjelenésű fiatal zinesznőt, ki, mint halljuk, csak most nában került ki *Solymosi* iskolájából. Játékáról ezúttal még kissé korai volna véleményt mondani, de megvalljuk, hogy első fellépte jó benyomást keltett. Ugy látszik, igen használható erőt nyert benne a társulat.

Gabonaárak.

1899. december 7.

Buza	7-20 — 7-40.
Rozs	5-60 — 5-80.
Arpa	4-50 — 5-90.
Zsao	5-50 — 5-70.
Kukoricza	4-50 —

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

V. J. Róma. Rendbehoztuk a dolgot. Már most önökön van a sor. Üdvözet.

Chrisanthém. Tréfálni méltóztatik.

Jenő. Cherbuliez.

H. F. Dinnyés. Ugyan, az Isten szerelméért, mivel tölti a hosszú téli estéket? Csak nem száradt ki a kalamaris?

M. J. Bicske. ???

S. S. Csupán két megjegyzésünk van. Az első az, hogy a beküldött vers *Reviczky* »Utra készen« című költeményének ép oly gyarló, mint fölösleges átdolgozása, másik pedig, hogy ne kívánjon addig meghalni, míg jóvá nem teszi azt a súlyos hibáját, a mit ezzel elkövetett.

Felolós szerkesztő: *Chay Antal.*

HAL ELADÁS.

A tata-tóvárosi hitb. uradalom

igazgatósága

elád nagyobb mennyiségű, drbkint

2 és 5 klg. közötti súlyú

PONTYOT.

csak 50 klg. felüli mennyiség

rendelhető.

A közelebbi feltételeket megírja a

tata-tóvárosi uradalom igazgatósága

TATÁN, (Komárommegye) 251. 3-2.

Utannymás rem díjazatik.

PFINN JOZSEF Alapított 1858-ban.

Telep: *Palotai-utca* 23.

„CONCORDIA“

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-cím: **CONCORDIA**

SZÉKESFEJÉRVÁR

Telefon-szám 79.

Sas-, *Jókai*- és *Iskola-utca* sarkán, a „Fekete Sas” szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszeesebb temetések elvállaltnak.

✓ **Kullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek.**

✓ **Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek.**

► **!!SÍRKOSZORÚK!!** ◄